

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Super Epistolam B. Pauli Apostoli Ad Philippenses.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75090)

anteactam vitam, quam lasciviendo perdidimus, A flendo reparamus. Quo contra de reprobis per Psalmistam dicitur: *Viri sanguinum, & dolosi non dimidiabunt dies suos.* Dies quippe dimidiare, est tempus vitæ malæ in voluptatibus ductum, ad pœnitentiæ lamenta dividere, & hoc ad usum bonum partiendo reparare. Sed iniqui dies suos non dimidiant, quia ut dictum est, perversam mentem nec in extremo tempore immutant.

Finis expos. super Epist. ad Ephesios.

INCIPIUNT CAPITVLA

DE EPISTOLA B. PAULI Apostoli ad Philippenses.

- 1 Cupio dissolvi, & esse cum Christo.
- 2 Superiores sibi invicem arbitrantes.
- 3 Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est.
- 4 Semetipsum exinanivit.
- 5 Hebraus ex Hebrais, secundum legem Pharisæus.
- 6 Ego me non arbitror apprehendisse.
- 7 Quæ retro oblitus, in ea, quæ sunt ante, extendo me.
- 8 Scio humiliari, scio et abundare.
- 9 Nostra conversatio in caelis est.
- 10 Qui reformabit corpus humilitatis nostræ.
- 11 Non quaro datum, sed requiro fructum.

INCIPIIT EXPOSITIO

SUPER EPISTOLAM B. PAULI APOSTOLI AD PHILIPPENSES.

CAPUT I.

Cupio dissolvi, et esse cum Christo.

Phil. 1. d

De vinculis nostræ mortalitatis. *In exp. B. Job. 1. 4. c. 30 longe post med.*

LECTI Dei duris molestiæ vinculis in hac vita ligantur: quoniam adhuc corruptionis suæ pœnâ deprimuntur. Esutire quippe, sitire, lassescere, vincula corruptionis sunt, sed cum corruptibili carne exuimur, quasi ab his, quibus nunc astringimur, molestiæ vinculis relaxamur. Præsentari namque jam Deo cupimus, sed adhuc mortalis corporis obligatione præpedimur. Jure ergo vinciti dici debemus: quoniam adhuc incessum nostri desiderij ad Dominum liberum non habemus. Unde bene Paulus æterna desiderans, sed tamen adhuc corruptionis suæ sarcinam portans, vincetus clamat: *Cupio dissolvi, & esse cum Christo.* Dissolvi enim non quæreret, nisi se proculdubio vincetum videret. Hæc verò vincula, quia certissimè rumpenda in resurrectione conspexerat, jam quasi rupta, Propheta gaudebat, cum diceret: *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.*

Psal. 117.

CAPUT II.

Superiores sibi invicem arbitrantes.

Phil. 2. a

Quod humilitatis judicium. *fit, & causa magnæ bo-*

HOc esse proprium specimen solet electorum, quod de semper sentiunt infra quàm sunt. Hinc Salomon ad sapientiam parvulos vocat, dicens: *Si quis est parvulus, veniat ad eam.* Qui enim necdum

femetipsum despicit, humilem Dei sapientiam non nitatis. apprehendit. Hinc Magister Gentium dicit: *Falsi in exp. B. sumus parvuli in medio vestrum.* Hinc discipulos admonens, ait: *Superiores sibi invicem arbitrantes.* 7 *longe post med.* Nam quia unusquisque iniquus inferiorem se omnem, quem cogitat, putat, è diverso justus studet, ut superiorem quemlibet proximum attendat. Ac ne, dum se alij humiliat, iret alter in elationem, bene utramque partem admonet, dicens: *Superiores sibi invicem arbitrantes.* ut in cogitationibus cordis, & ego illum mihi præferam, & vicissim ille me sibi: ut cum ab utraque parte cor inferius premitur, nullus ex impensò honore sublevetur. Evenire autem electis solet, ut cum multarum gratia virtutum polleant, unum eos vel tenuissimum vitium valde fatigans pulset: quatenus dum ex quadam parte infirmari se considerant, de virtutibus his, in quibus prævalent, se minimè extollant: dumque de infirmitate trepidant, hoc quoque, ubi fortes sunt, humilius servant. Præterea non omnes virtutes undantur, ne in superbiam elatus cadat: sed huic datur quod tibi non datur: & tibi datur quod illi denegatur: ut dum iste considerat bonum quod habes, & ipse non habet, te sibi in cogitatione præferat. Et rursum, dum tu habere illum conspicis quod ipse non habes, te illi in cogitatione tua postponas, & fiat quod prædictum est: *Superiores sibi invicem arbitrantes.* Mira quippe dispensatione omnipotens Deus, sic in electis suis sua dona disponit, ut & isti det quod illi denegat, & alteri majus, quod alteri minus tribuat: quatenus dum vel iste conspicit illum habere quod ipse non habet, vel ille hunc majus accepisse considerat, quod sibi minus adesse pensat, dona Dei alter in altero, id est, vicissim omnes admirentur: & ex hac admiratione alter alteri humilietur: & quem videt habere quod non habet, cum divino sibi judicio prælatum putet.

CAPUT III.

Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. *Phil. 2. a*

DOMINUS noster Jesus in eo quoddam virtus, & Dei sapientia est, de Patre ante tempora natus, & humana est, vel potius quia nec cepit, nec desit nasci, dicamus verius, semper natus. Non autem possumus dicere, semper nascitur, ne imperfectus esse videatur. At verò, ut æternus valeat designari, & perfectus, semper dicamus, & natus. Natus ad perfectionem pertinet, & semper ad æternitatem: ut quocumque modo illa essentia sine tempore, & temporali valeat designari sermone, quamvis hoc ipso quod perfectum dicimus, multum ab illius veritatis expressione deviemus: quia quod factum non est, perfectum dici non potest. Et tamen infirmitatis nostræ verbis condescendens Dominus ait: *Estote perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Dominus noster Jesus Christus natus ex Patre sine tempore, ex matre nasci dignatus est in tempore. Quem firmiter, & veraciter debemus credere Dei filium esse Patri cœternum, & cœqualem æternitate substantiæ. Sed fortasse tacita quæstione pulsatur aliquis, quomodo filius Patri possit esse æqualis. Qua in re humana natura quod admirando non valer comprehendere, restat, ut hoc sibi esse credibile, ex alia sciat admiratione: habet enim quod ad hæc sibi respondeat sub brevitate. Constat namque quoniam ipse creavit matrem, in cuius utero virgineo crearetur ex humanitate. Quid ergo mirum, si æqualis est Patri, qui prior est matre? Paulo quoque attestante, didicimus Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam. Qui ergo filium minorem putat, Patri, *Cor. 2. a*

S. GREGORII
RUFINI
TOMI

specialiter derogat, cujus sapientiam esse ei inaequalem fateatur. Quis etenim homo potens ferret aequanimiter, si quis ei diceret: Magnus quidem es, sed tamen sapientia tua te minor est? Ipse quoque Dominus dicit: *Ego & Pater unum sumus*. Et rursum ait: *Pater major me est*. De quo etiam scriptum est: *Quia subditus erat parentibus suis*. Non ergo mirum, si ex humanitate sua minorem se Patre asserit in caelo, ex qua subjectus erat etiam parentibus in terra. In corde igitur Pauli Jesus Patri per fidem equalis erat, cui idem dicebat: *Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se aequalem Deo*.

CAPUT IV.

Sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens.

Venit inter homines Mediator Dei & hominum homo Christus Jesus ad praebendum hominibus exemplum vitae: cui similis in terra non est: quia omnis homo tantummodo est homo: ipse autem Deus & homo: & quamvis adoptivus quisque filius ad percipiendam divinitatem proficiat, nequaquam tamen ut Deus naturaliter esset, accepit. Deo itaque formam servi accipiente, nec majestati injuriam intulit humilitas assumpta carnis: quia & ut servanda susciperet, nec tamen habita permutaret, nec divina humanitate minuit, nec humana divinitate consumpsit, quia sicut per Paulum dicitur: *Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo, sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens*. Et semetipsum exinanivisse, est ab invisibilitatis suae magnitudine se visibilem demonstrasse, ut servi forma tegeret hoc, quod incircumscripse omnia ex divinitate penetraret.

CAPUT V.

Hebraeus ex Hebraeis, secundum legem Phari saus.

Sancti viri certissime sciunt, quia requiem in hac vita nequaquam habere possunt, & ideo sibi suspensum inferunt: quia nimirum desideria terrena deserentes, animum ad alta tollunt. Omne quippe, quod suspenditur, proculdubio ab imis elevatur. Suspendi igitur electi Dei, mortem fortitudini suae carnis inferunt, & amore supernae patriae in virtutum studiis accincti, hoc quod fortes prius in mundo fuerant vinculo humilitatis insequuntur. Intueri libet, quomodo animam suam Paulus suspenderat, qui dicebat: *Verbo autem, jam non ego: vivit vero in me Christus*. Et rursum: *Desiderium habens dissolvi, & cum Christo esse*. Et: *Mihi vivere Christus est, & mori lucrum*. Qui gesta terrene fortitudinis ad memoriam revocans numerabat, dicens: *Hebraeus ex Hebraeis, secundum legem Phari saus, secundum emulationem persequens Ecclesiam Dei*. Sed suspensum animi, qui has in se fortitudines interficit, protinus asserit qui subiungit: *Sed quae mihi fuerunt lucra, haec arbitratus sum propter Christum detrimenta*. Quas adhuc fortitudines in semetipso insinuat vehementius extinctas, cum subdit: *Propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror ut stercora*. Mortuus vero fortitudinibus, quam examinis pendeat, ostendit, qui illico subiungit, dicens: *Ut Christum lucrificarem, & inveniar in illo non habens eam justitiam, quae ex lege est: sed eam, quae ex fide est Jesu Christi*. Ecce collatis ejus testimoniis Paulum ad alta suspensum, mundo mortuum testati sumus: quia dum mentis intentionem ad alta sublevavit, omnem in se fortitudinem exterioris vitae necavit.

S. Greg. Tom. III.

CAPUT VI.

Ego me non arbitror apprehendisse.

Philipp. 3. c.

Sunt nonnulli, qui cum aliqua bona faciunt, iniquitatum suarum protinus obliviscuntur, & cordis oculum in consideratione bonorum operum, quae exhibent, figunt, atque eò se jam sanctos existimant, quò inter bona, quae agunt, malorum suorum, in quibus fortassis adhuc implicati sunt, memoriam declinant. Qui scilicet si distractionem iudicis vigilanter attenderent, plus de malis suis metuerent, quàm de bonis imperfectis exultarent: plus inspicerent quòd de illis, quae adhuc eis agenda sunt, debitores tenentur, quàm quòd operantes quaedam, jam debiti partem solvunt. Neque enim absolutus est debitor, qui multa reddit, sed qui omnia: nec ad bravium victoriae pervenit, qui in magna parte spectaculi velociter currit, si juxta metas veniens, in hoc, quòd reliquum est deficit. Amplius igitur debemus inspicere, quae bona necdum fecimus, quàm ea, quae jam nos fecisse gaudemus. Plerumque enim hoc vitio tentantur etiam electi: plerumque eorum cordi suggeritur, ut bona quae fecerint, ad animum revocent, & jam lætitiæ securitatis exultent. Sed si veri electi sunt, ab eo, in quo sibi placent, mentis oculos divertunt: omnem in se de peractis bonis lætitiæ deprimunt, & de his, quae se minus egisse intelligunt, tristitiam requirunt. Indignos se aestimant, & penè soli bona sua non vident, quae in se videnda omnibus ad exemplum praebent. Hinc est quòd Paulus dum expleta in se bona proponeret, & sola adhuc reliqua, quae essent explenda, cogitaret, dixit: *Fratres, ego me non arbitror apprehendisse*. Hinc est quòd ut posset se de bonis quae agebat, humiliare, studebat ad animum praeterita mala reducere, dicens: *Qui prius sui blasphemus, & persecutor, & contumeliosus*. Qui etiam aliquando dixit: *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi*: intuentium summopere est quoniam illud eo tempore intulit, quo jam ex corpore discessurum se esse cognovit. Ibi quippe praemisit, dicens: *Ego enim jam delibor, & tempus resolutionis meae instat*. Tunc igitur ad memoriam perfectionem reduxit operis, cum jam praevit ad largitatis spatium minimè subesse tempus operationis. Sicut enim dum vivimus, debemus bona nostra à memoria repellere, ne extollant: ita appropinquante exitu, plerumque ea ad memoriam justè revocamus, ut videlicet fiduciam praebent, & desperatum timorem premant. Qui etiam Corinthiis enumerando bona sua narravit, illos confirmare non se ostendere studuit. Nam quia eadem bona non in se, sed in Domino attenderet, patefacta tribulatione propria tentationis edocuit, qua expressè subjunxit: *Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis*. Ut ergo discipulos instrueret, de se summa referebat: ut verò se custodiret in humilitate, considerationis oculum non in virtutibus suis, sed in infirmitatibus fixerat. Habent itaque sancti viri proprium, ut bona quidem, quae agunt, videant: & tamen cum peregerint, ab eorum memoria oculos avertant.

CAPUT VII.

Quae retro oblitus, in ea, quae sunt ante, extendo me.

Philipp. 3. c.

Electi Dei ad ea, quae reliquerunt, nullo jam appetitu respiciunt, sed in aeternis, quae appetunt suae mentis contemplatione semper intendunt. Unde & magnus ille Praedicator dicebat quòd usque ad praesens caeli secreta volaverat. *Unum verò quae retro oblitus, in ea, quae sunt ante, extendens me, sequor*.

Vuu ij

longe post
medium, &
procul à
fir.

ad palmam supernæ vocationis. Ante nos enim æterna sunt, post nos temporalia: quoniam & illa pergentes invenimus, & ista recedentes quasi post dorsum relinquimus. Paulus igitur in anteriora extensus, eorum, quæ retro sunt, oblitus fuerat: quia temporalia despiciens, sola, quæ sunt æterna, requirebat.

CAPUT VIII.

Phil. 3. c

Scio & humiliari, scio & abundare.

Qualiter
inter ad-
versa &
prospera
rectam
discretio-
nis iter te-
necamus.

Hom. 19. in
Ezech. lon-
ge post med.
2. Cor. 6.

Philip. 4.

OMnes, qui ad cælestem patriam tendimus, ex dextro & sinistro latere fortitudinem habere debemus: à dextro quidem ne prospera nos extollant, à sinistro verò ne nos adversa dejiciant. In utraque parte fortis Paulus erat, cum diceret: *Per arma justitia à dextris, & à sinistris: per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, ut seductores & veraces.* Non hunc adversa frangebant, non in mentis tumore prospera sublevabant, fortis in adversitate, & humilis permanebat in prosperitate. Adesse igitur semper nostris mentibus debet & in adversis fiducia, & in prosperis timor: ne aut adversa in desperationem pertrahant, aut prospera animum in sui fiduciam extollant. Hinc est quòd idem Prædicator egregius dicebat: *Scio & humiliari, scio & abundare. Vbi que, & in omnibus insitutus sum, & satiari, & esurire, & abundare, & penuriam pati: omnia possum in eo, qui me confortat.* Nunquid nam, fratres, ars est aliqua humiliari & abundare, & satiari & esurire, abundare & penuriam pati, prout magna se scire ista tantus Prædicator insinuet? Cordis omnino & mira disciplina scientia, quæ nobis toto cordis est adnifu discenda. Quem enim penuria sua non frangit, à gratiarum actione non retrahit, in rerum temporalium desiderium non accendit, scit humiliari. Hoc enim loco dicit Apostolus humiliari, penuriam pati, nam statim è contrario subjunxit: *Scio & abundare. Qui enim rebus acceptis non extollitur, qui eas ad usum vanæ gloriæ non intorquet, qui solus non possidet quod accepit, sed hoc cum indigentibus misericorditer dividit, scit abundare. Qui acceptis alimentis non ad ingurgitationem ventris utitur, sed ad reparationem virtutis: nec plus carni tribuit, quàm necessitas petit, scit satiari. Qui alimentorum inopiam sine murmuratione tolerat, nec pro necessitatibus victus agit aliquid, unde anima peccati laqueum incurrat, scit esurire. Quem ergo nec in abundantia superbia elevat, nec in necessitate cupiditas irrat, novit abundare, novit penuriam pati. Qui cum statim subdidit: *Omnia possum*, ne elationis esse verba crederemus, adjunxit: *In eo, qui me confortat.* Ecce in altum ramus prodiit, sed quoniam in radice stetit, in viriditate permansit. In altum enim surgens ardesceret, si se à radice divisisset: sibi enim nihil tribuit, qui omnia se posse, non in se, sed in eo, qui se confortat, fatetur. Hinc & inde ergo Prædicator egregius fortis existit: quem nec abundantia in superbiam, nec inopia ad avaritiam pertrahit. Discamus itaque, fratres, non solum in prosperis, sed in adversis quoque gratias agere. Pater enim nobis ex pietate sua factus est Conditor noster, nos quoque filios adoptivos ad hereditatem regni cælestis nutrit, & non solum donis reficit, sed etiam flagellis erudit. Discamus igitur abundare, ut cuncta, quæ ab eo accipimus, cum indigentibus partiamur, ut mentem abundantia non elevet, ne fortasse gaudeat: quoniam hoc adest sibi, quod deest alteri; & non jam communi bono, sed proprio lætetur. Ideo enim aliquid omnes, & ultra quàm necesse est, concupiscunt habere, ut habendo superbiant: quia hoc alius non habet, in cogitationibus se extollant. Quisquis itaque talis est, adhuc ad portandam abundan-*

De abun-
dantia.

Atiam doctus non est. Sæpe verò quod avaritia ex appetitu suggerit, necessitatem putat: & cum minorâ sufficiant, dolet majora deesse; atque incautus animus quandam quasi necessitatem patitur, quam parit. Et cum nimia sunt quæ desiderat, suam aliquo modo sibi avaritiam excusat. Abundantia itaque superbiæ vicina est, quam si quando etiam cupiditas intercipit, hanc, ut ita dixerim, quasi peregrina captivitas invasit. Si igitur abundantiam artem scire volumus, necesse est, ut non solum ea, quæ vicina sunt, sed etiam ea, quæ de longinquo veniunt, vitia fugiamus. Discamus penuriam pati, ne ea, quæ non habemus, habere etiam cum culpa requiramus: ne felices putemus, quos rebus onustos cernimus: Nimia valde sunt ea, quæ sibi quasi in sumptus vitæ præsentis præparant: multa portant, sed in brevi via magna nobis est in hoc itinere paupertas sociâ, quæ animam non angustat, cum deest terrena substantia, de qua cum æterno iudice rationes ponamus. Liberius ad patriam tendimus; quia quasi in via pondere careamus. Discamus satiari in sumendis alimentis corporis, ne gulæ magis quàm necessitati serviamus: plus enim sæpe concupiscentia quàm necessitas petit: & sæpe dum carnis inopia satisfacere curamus, voluptas subrepat, modum refectiois excedit. Unde fit ut culpa transeat ad culpam: quia plerumque & alia carnis tentatio nascitur, dum carne immoderatiùs in refectioe servitur. Ex peccato enim primi hominis infirmante natura cum nostris in hoc mundo tentationibus nascimur. Et caro nobis aliquando adjutrix est in bono opere, aliquando verò seductrix est in malum. Si ei igitur plusquam debemus tribuimus, hostem nutritus: & si necessitati ejus, quæ debemus, non reddimus, civem necamus. Satianda itaque est caro, sed ad hoc usque ut in bono opere famulari sufficiat. Ars itaque magna est satiari, ne uniusquisque per satietatem carnis, ad iniquitatem prorumpat turpitudinis. Discamus esurire, ut nobis propter abundantiam sequentem, nostra hinc inopia placeat. Nec nos ventris necessitas ad culpam trahat, ne menti peccatum ipsa indigentia suggerat: & dum caro fame afficitur, ad cupiditatem animus irriteretur, & querat cum culpa providere unde carni valeat in necessitate satisfacere; ne cor in indignationem profiliat, & linguam in murmurationis amaritudinem accendat. Qui igitur in suæ carnis inopia se hinc inde circumspicit, & à peccati laqueum custodit, novit esurire. Nos itaque, fratres charissimi, iram atque avaritiam in adversitate fugiamus, elationem & immoderata gaudia in prosperitate declinemus, atque fortitudinem hinc & inde teneamus. Liber adhuc alterum civem cælestis patriæ ad mentem reducere, & qualiter utrobique fortis fuerit demonstrare. Beatus etenim Job, cum esset viris orientalibus ditior, & ei prospera cuncta suppetere, filiis polleret, familia crederet, greges exuberarent, in tanto Dei omnipotentis timore perstitit, ut inter custodiam disciplinæ, inter acta justitiæ, inter multa humilitatis obsequia, misericordiæ operibus intentus, sacrificiis offerendis deditus, holocaustum Domino pro singulis filiis immolaret: ne quis eorum saltem in corde peccasset. Pensemus ergo quanta erat custodia boni operis, qui in filiis suis exiabat sacrificiis culpas cordis. Sed quàm justus esset in prosperitate innotuerat, valde ignotum erat, si perseverare justus & inter flagella potuisset. Tangendus ergo erat verbere vir ille sanctus in prosperis, ut interrogaretur adversis: & qui notus erat Domino omnipotenti, notus per flagella fieret nobis & sibi metipsum. Disponente itaque Domino, consumpti sunt greges, interfecti custodes, eversa domus, extincti filij, percussa caro à planta pedis usque ad verticem. Remansit uxor incolumis,

De pau-
perate.

De satiati-
one.

De esuri-
e.

De beati
Job laudi-
bus.

quæ verborum jaculis vulnera auget: sed hanc vir A
 sanctus in tentatione, sanus in vulnere, prudenter
 docet, eique respondit, dicens: *Si bona suscepimus*
de manu Domini, mala quare non suscipiamus? Ami-
 ci quoque ad consolandum veniunt, ad contume-
 lias prorumpunt, & in dolore vulnerum addunt
 adhuc vulnera verborum; immisericordem dicunt,
 raptorem nominant, violentum denunciant, op-
 pressorem pauperum fatentur. Quid igitur miles
 Dei faceret inter dolentia vulnera, & amara verba
 depressus? Ecce flagella Dei, & verba hominum si-
 mul afflicti animum ad desperationem premunt;
 sed plenus virtute spiritus, carnis vulneribus ja-
 cens, mentis robore stans, contra desperationis im-
 pulsus rediit ad memoriam bona quæ egerat.
 Quia misericors fuerat, dicit: *Oculus fui caco,* &
 pes claudus. Et rursum: *Pater eram pauperum.* Quia
 & disciplina custos, & benignus fuerit, dicit: *Cum*
quo sederem quasi rex, circumstante exercitu, etiam
tamen merentium consolator. Quia humilis fuerat,
 dicit: *Si contempsi subire iudicium cum seruo meo,*
 & ancillamea, cum disceptarem adversum me. Quia
 hospitalis fuerat, fatetur: *Si desepi prateruentem,*
 eò quòd non habuerit indumentum. Quia largus in do-
 nis fuit, dicit: *Si non benedixerunt mihi latera ejus,*
 & de velleribus ovium mearum calefactus est. Quia
 violentus non fuerat, testatur dicens: *Si levavi su-*
per pupillum manum meam, cum me videret in porta
superiorem. Quia de inimici periculo nunquam exul-
 taverit, dicit: *Si gavisus sum ad ruinam ejus, qui*
me oderat. Quia patiens fuerit, & etiam suorum ma-
 litiarum æquanimiter pertulerit, dicit: *Si non dix-*
erunt viri tabernaculi mei: Quis det de carnibus ejus,
ut saturerur? Quid est ergo quòd vir sanctus tot
 suas virtutes inter flagella enumerat? quid est quòd
 ere suo opera, quæ fecerat, laudat? nisi quia inter
 vulnera & verba, quæ hunc ad desperationem tra-
 here poterant, ad spem animum reformat. Et qui
 in prosperitate humilis fuit, revocatis bonis suis ad
 memoriam, infractus in adversitate permansit. Cu-
 jus enim animum inter tot flagella, illa verba ad
 desperationem non impellerent, nisi sibi ad memo-
 riam bona, quæ egerat, revocasset? Vidit igitur
 sanctus mentem suam, auditis tot malis, ad despe-
 rationem concuti, & mirabiliter studuit in spe certa
 ex bonis suis actibus solidari. Sic impletur quod scri-
 ptum est: *In die bonorum, ne immemor sis malorum:*
& in die malorum ne immemor sis bonorum. Si enim,
 cum in bonis sumus, malorum reminiscimur, quæ
 aut passi sumus, aut adhuc pati possumus, accepta
 bona mentem non elevant; quoniam eorum gaudia
 timor memoriarum malorum premit: & si cum mala
 habemus, bonorum reminiscimur, quæ aut jam ac-
 cepimus, aut adhuc nos accipere posse speramus,
 malorum pondus animum in desperationem non
 deprimit; quia hunc ad spem memoria bonorum
 levat. Sic itaque, fratres charissimi, & per præcepta
 Domini, & per Sanctorum exempla gradiamur, ut
 nec nos prosperitas elevet, nec adversitas frangat,
 & nos in prosperis, & in adversis fortitudinem ha-
 bere monstremus.

CAPUT IX.

Nostra conversatio in calis est.

Philipp. 3. d

Animus quasi in do-
 mo habi-
 tat in ea re,
 quæ amat.
 In exp. B.
 Job. 1. 8. c. 27
 Job. injr.

Sicut domus exterioris conversationis est ædifi-
 cium, quod inhabitat corpus; ita domus cogita-
 tionis est res quælibet, quam per dilectionem inha-
 bitat animus. Omne quippe, quod diligimus, quasi
 in hoc quiescentes inhabitamus. Unde Paulus, quia
 in supernis cor fixerat, in terra quidem positus, sed
 tamen à terra extraneus, dicebat: *Nostra conver-*
satio in calis est.

CAPUT X.

Unde etiam expectamus Salvatorem Domini Phil. 3. d
nostrum Iesum Christum, qui refor-
mabit corpus humilitatis nostra, configu-
ratum corpori claritatis sue.

Post resurrectionem erit similitudo Domini nostri De refor-
 matione
 Iesu Christi in cordibus nostris, & similitudi-
 nem illius etiam corpora nostra percipient in confi-
 guratione. Erunt enim tunc electorum corpora cla-
 ritati Dominici corporis configurata. Quæ et si æqua-
 litatem gloriæ ejus non habent per naturam, simili-
 tudinem tamen configurationis habebunt per gra-
 tiam.

CAPUT XI.

Non quero datum, sed quero fructum. Phil. 4. d

Sanctis prædicatoribus debita ab audientibus sti-
 De stipen-
 diis prædi-
 catorum.
 In exp. B.
 Job. 1. 19. c.
 10. non
 procul à pr.

pendia debent conferri: & quos fatigat inunctus
 labor prædicationis, exhibita à discipulis pinguedo
 boni foveat operis: non quòd prædicent ut alantur,
 sed ideo alantur ut prædicent, id est, ut prædicare
 subsistant, non ut intentionem sumendi victus tran-
 seat actio prædicationis, sed ut ad utilitatem prædi-
 cationis deserviant ministeria sustentationis. Unde
 ergo à bonis prædicatoribus non causâ victus prædi-
 catio impenditur, sed causâ prædicationis ab eis vic-
 tus accipitur: & quoties prædicantibus necessaria
 conferuntur ab audientibus, non solent de rerum
 munere, sed de conferentium gaudere mercede. Un-
 de per Paulum dicitur: *Non quero datum, sed quero*
fructum. Datum quippe est res ipsa, quæ impendi-
 tur: fructus verò dati est, si benigna mente futuræ
 studio mercedis aliquid impendatur. Ergo datum
 accipimus in re, fructum in corde. Et quia disci-
 pulorum suorum Apostolus mercede potius quàm
 munere pascebatur, nequaquam datum, sed fru-
 ctum se querere fatebatur. Unde & subdidit protin-
 us, dicens: *Habeo autem omnia, & abundo.* Præ-
 dicatores igitur sancti ipsa prædicatione fatigati,
 auditorum suorum bonis operibus debent foveri,
 sicut ille faciebat, qui audiebat: *Viscera sanctorum*
requieverunt per te frater: hic opere bono totus fue-
 rat, qui in catena religatus dicebat: *Det misericor-*
diam Dominus Onesiphori domui, qui sapse me refi-
geravit, & catenam meam non erubuit.

Finis expositionis super Epistolam ad
Philippenses.

INCIPIVNT CAPITVLA

DE EPISTOLA B. PAULI

APOSTOLI AD COLOSSENSIS.

- 1 Sive Throni, sive Dominationes.
- 2 Ex quo totum corpus per nexus & conjun-
 ctiones ministratur.
- 3 Nam estis corpore absens sum.
- 4 Quæ sunt rationem habentia sapientia.
- 5 Super omnia autem hæc charitatem habe-
 te.
- 6 Mortui estis, & vita vestra abscondita est.